

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ח - אחד

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אחד

אח שבאחד - האיחוי שמחזיר לאחד

אחד, הוא מלשון של אח והוא מלשון של איחוד. הדוגמאות השרשיות לזה, ראשית מה שנאמר בתחילה בפעם הראשונה בתורה לשון של אחד - "ויבדל אלקים בין האור ובין החושך ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה [=הבדלה] ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", כלומר, על אף שיש ערב ויש בוקר, יש אור ויש חושך, יש יום ויש לילה, מובדלים זה מזה, ה"יום אחד", מאחד מצרף ומחבר את החלקים הללו.

והדוגמא השרשית הנוספת, נאמר בתחילה באדם "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם", "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה ויבן ה' אלקים את הצלע וגו' לאשה ויביאה אל האדם", ואז אומר אדם הראשון "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" וגו' וע"ז נאמר בלשון הכתוב: "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", וא"כ ה"בשר אחד" זה האיחוי, מעיקרא הם היו 'אחד', "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם", ולאחר מכן נעשה הבדלה - "ויקח אחת מצלעותיו", אבל, "ויביאה אל האדם", הם חוזרים ומצטרפים אהדדי, וצירופם גם יחד היינו שנעשה איחוי שהם נהיים לאחד "והיו לבשר אחד". וא"כ, נעשה איחוי וחיבור בין יום ולילה, אור וחושך, ערב ובוקר, איש ואשה, מקבילים אהדדי צירופם וחיבורם, זהו "אחד".

הח' שבאחד - "ראשו מגיע השמימה" והד' שבאחד "סולם מוצב ארצה"

אבל יתר על כן, בפרטות יותר במציאות של "אחד", הרי כידוע, מה שנאמר לדינא כאשר אנחנו מכוונים בכל יום "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", הא' שב'אחד' זה היחידות, הח' הם ה'ז' רקיעים והעולם, והד' הם הד' רוחות. - מונח כאן בשורש כמה וכמה פנים של פירוד, פיזור, ואחדותם, הח' שזה ה'ז' רקיעים והעולם התחתון, והד' זהו הד' רוחות של העולם התחתון, עולם דידן, כלומר, העולם דידן גופא נחלק לד' רוחות.

שרשי הדברים, אצל יעקב אבינו נאמר "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" בפשטות זה קאי על הסולם, אבל כמו שאומרים חז"ל כידוע "סולם דא יעקב", שיעקב עצמו הוא מדרגת הסולם. וא"כ, "ראשו מגיע השמימה" זהו ראשו של יעקב עצמו, שעליו נאמר "דמות תם חקוקה בכסא", זה ה"ראשו מגיע השמימה" שמגיע עד כסא הכבוד, והוא "מוצב ארצה", גופו, הוא זה שמוצב ארצה, ה"ראשו מגיע השמימה" זה ה'ז' רקיעים, וגופו שהוא ה"מוצב ארצה", זה מציאות העולם הזה, - והעולם הזה עצמו נחלק לד' רוחות.

וזהו שכאשר פגש יעקב את יוסף, קרא קריאת שמע, הוא אמר "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", וגם בשעה שהוא נפגש עם בניו לפני פטירתו, כדברי חז"ל כידוע על מה שנאמר "האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" שאמרו לו בניו ליעקב אבינו "יודעים אנו מה בלבבך, שמע ישראל וגו' כשם שאין בליבך אלא אחד כך אין בליבנו אלא אחד". והרי השבטים נחלקים לשמונה וארבעה - ח' וד', שמונה שהם בני האמהות ממש, בני לאה ובני רחל, בני לאה שהם ששה ובני רחל שהם שתיים, ובני השפחות בני בלהה וזלפה הם ארבעה, זהו אחד, ח' וד' אלו הם השבטים, וזה הם אומרים ליעקב אבינו, "כשם שאין בליבך אלא אחד כך אין בליבנו אלא אחד", ההוה אמינא שהם לא 'אחד', שהרי כדברי חז"ל, השבטים היו מבזים את בני השפחות שהם הד' שבאחד, ובעומק, הבנים הם ביחס ל"ראשו מגיע השמימה", זה השמונה ז' רקיעים והעולם הזה שמצטרף אליהם, והד' שכנגד בני השפחות שהם ארבעה זה ה"מוצב ארצה", זה שני המהלכים של הח' והד', שנעשה מציאות של ה'אחד'.

ובאופן כללי מאד, ח' וד' זה גימטריא י"ב, שאלו הם הארבעה צדדים, ויתר על כן יש ששה צדדים כולל מעלה ומטה, וכל הקוים המחברים את הששה צדדים אלו הם הי"ב גבולי אלכסון כידוע מאד, שהם כנגד הי"ב שבטים, אבל

בפרטות יותר כמו שהוזכר, זה מתחלק לח' וד', ח' של הבנים, שהם בחינת בנים של הראש, של יעקב אבינו, שהם בבחינת "ראשו מגיע השמימה", כנגד הרקיעים, והד' בני השפחות הם בבחינת גופו, "מוצב ארצה".

מדרגת ראשו של אדם הראשון ומדרגת גופו

בלשון אחר והיינו הך, "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון" כמו שאומרת הגמ', ואדם הראשון עצמו, צורת יצירתו כמו שאומרת הגמ' בסנהדרין בדף ל"ח כידוע, ראשו מארץ ישראל, גופו מבבל, ושאר איבריו מכל העולם כולו.

כלומר מה ש"ראשו מארץ ישראל", השורש של "ראשו" הוא שורש במדרגת שמים, בבחינת "היכא דנשקי שמיא וארעא" כאן בעולם דידן, המקום שעליו נאמר "זוה שער השמים", ששם היה הגילוי של "ראשו מגיע השמימה", וא"כ, ארץ ישראל ירושלים במקום המקדש, משם השורש של קומתו של אדם הראשון, וכדברי חז"ל שנברא ממקום המזבחה, כי האדם נברא ממקום כפרתו, זה מקום של 'שער השמים' כהגדרה כללית, נמצא שראשו של אדם הראשון שייך לח' שב'אחד' של הז' רקיעים בצירוף העולם הזה שמצטרף אליהם, זה שורש ראשו של אדם הראשון, "ראשו מגיע השמימה", בבחינת רקיעים. "גופו מבבל ושאר כל איבריו מכל העולם כולו", כלומר, זה שורש של מציאות הד' רוחות השמים, שהדבר מתפזר ומתרחק לד' רוחות. זה צורת היצירה של אדם הראשון.

נקודת הפגם בח' שב'אחד' מנח החטא

ואילו צורת היצירה הזו היתה מתראה באופן הנכון שלה, צורת הדברים היתה באופן שהיה מתגלה ה'אחד', ה"ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", ה-"יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", זה היה צריך להיות צורת היצירה של ראשו וגופו של אדם הראשון.

אבל כאשר נעשה מציאות של פגם, "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", ה"והיו לבשר אחד" כבר איננו מתגלה באופן הגמור שלו, אז נעשה אופן של פגם בח' והד' של ה'אחד', שבמקום שיהיה מציאות של איחוי, של חיבור, של צירוף שלם. נעשה אח מלשון אנחה, לשון של כאב, צעקה, נעשה כח של כילוי בבחינת "אחו" "אח" מקום של האש שבו שורפים. ועי"כ, במקום שיתגלה ב-ח' השכינה שיוודת את הז' רקיעים ויורדת כאן לעולם, נסתלקה השכינה ז' רקיעים כמו שמסדרים חז"ל את סדר הדברים, סדר ההסתלקות של השכינה ולאחר מכן סדר הירידה בחזרה, אבל מה שהשכינה נסתלקה ז' רקיעים, כלומר, שהח' נפגם, ומה שהיה מקודם בתחילת הדבר אות ח' כפי שהיא במילוי ח"י"ת, הופך להיות חטא, מציאות של חטא, האחד עצמו, חל בו אופן שבמקום שהוא יהיה בבחינת איחוי, הח' שבאחד הפך להיות מציאות של חטא - חסרון, זה תוקף נקודת הפגם ב"והיו לבשר אחד" בין אדם הראשון לחוה.

ובדקות, כל חטא נקרא חטא מלשון חסרון, וא"כ, מה שהיה צירוף של "זכר ונקבה בראם", שהאשה נקראת נקבה מלשון נקב, בית קיבול של חסר, אבל מצד התיקון זה "זכר ונקבה" שהם משלימים זה את זה, הזכר בולט, הנקבה שקועה, ויחד נעשה צורה של צירוף שלם שזה צורת המבנה השלם של הבריאה, וכאשר נעשה מציאות של פגם, הנקבה הפכה להיות נקבה, ולא מצד בית קיבול של מציאות הזכר, הרי "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", וא"כ, זה לא בית קיבול מצד נקודת התיקון, שאותו מקום של בית קיבול הפך להיות בו מציאות של חטא, של חסרון, זה השורש של "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא" במקום הנקב דילה, עד כמה שהיא היתה מצטרפת לאדם הראשון בלבד, אז זה נקבה מלשון "נקבה עלי שכרך ואתנה", דבר המוגדר, זה ההבחנה של "הרי את מקודשת לי", מיוחדת לי ומופרשת מכל העולם כולו, על שם כן הנקבה נקראת נקבה, כלומר, הנקב שבה הוא מקום האיחוד, הנקב הוא מלשון "נקבה עלי שכרך ואתנה", להגדיר את הדבר, דבר נקוב, מוגדר מניינו, ניכר וידוע.

אבל כאשר חל מציאות הפגם, הנקבה הפכה להיות חטא של חסרון, כאן מונח עומק הפגם שבאחד שנפרד מכח האות ח', כמו שנתבאר.

נקודת הפגם בד' שב' אחד'

ויתר על כן, הפגם המשיך אחרי האות ח', לאות ד', ובאות דל"ת זה הפך להיות מציאות של יעקב אבינו והשבטים, הח' שבשבטים זה בני האמהות, והד' אלו הם בני השפחות. כלומר, האשה הופכת להיות מעין עבד, מעין שפחה, הגדרת עבד היא "לית ליה מגרמיה כלום", הוא הדל, הוא העני הגמור ביותר שישנו במציאות הבריאה, בו מונח עומק נקודת העניות המוחלטת, כי "לית ליה מגרמיה כלום", האשה הופכת להיות "לית לה מגרמה כלום", דלה ועניה, זה הפגם של מציאות הד' שבאחד. נעשה ההפרדה בין הבנים שהם בבחינת יורשים את אביהם, לבין בני השפחות שכל היותם של השפחות הם בבחינת עבד ש"כל מה שקנה עבד קנה רבו", כאן מונח עומק ההבדלה במציאות האחד, כמו שנתבאר. אם כן, זה עומק הפגם שחל בנקודת הפירוד של אדם וחווה, שבמקום שיצרפו יחד אהדדי ויהיה בהם אופן של חיבור, נעשה עומק נקודת הפירוד של הח' והד' כמו שנתבאר.

'ואד יעלה מן הארץ' - ליצירת גופו של אדה"

אבל יתר על כן, הד' עצמה שנעשה בה אופן של נקודת פירוד, להבין ברור, הרי בשורש יצירת האדם נאמר בו "ואד יעלה מן הארץ והשקה את הגן", אומר רש"י מיסוד דברי חז"ל, שהוא לצורך יצירת האדם שגיבל את עפרו ומכח כך נעשה קומת גופו של אדם הראשון, "וייצר את האדם עפר מן האדמה", המילה אחד מורכבת מ-אד - ח' - "ואד יעלה מן הארץ", וא"כ כל שורש מציאות האחד היינו שהוא בא לאחד את ה"אד יעלה מן הארץ", והאד שעלה מן הארץ, מאיזה מקום של ארץ הוא עלה, ברור הדבר בעומק, הרי ארץ ישראל, נאמר בה "למטר השמים תשתה מים". מלעילא לתתא, אבל לא כארץ ישראל, ארץ מצרים, שעליה נאמר כמו שמפורש בקרא "והשקית ברגלך כגן הירק", שם המים עולים מתתא לעילא, "נילוס עולה לקראתו", המים עולים מתתא לעילא.

וא"כ, ברור הדבר, שמה שנאמר "ואד יעלה מן הארץ", מאיפה היה המקום של ה"אד יעלה מן הארץ"? - הרי לצורך יצירת ראשו של האדם שהוא מארץ ישראל, אז זה "למטר השמים תשתה מים", זה הטל שיוורד מלעילא לתתא שעליו נאמר "טל אינו מיעצר", שיוורד תמיד, אבל לצורך בריאת גופו של אדם הראשון, שאר איבריו של אדם הראשון, אז המים מגיעים לצורך כך מלתתא, וכשהם מגיעים מלתתא אז התפיסה היא "ואד יעלה מן הארץ", לצורך יצירת האדם. ויתר על כן, ברור הדבר, הד' שזה הד' שב'אד', השורש שלה הוא ארץ מצרים שכמו שאומרת הגמ' הרי, שארכה ורחבה ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, כל הויתה היא אינה אלא ארבע, שמצרים היא צורה של ס - מ' סגורה, שלכן עבד אינו יוצא משם לעולם, ולכן "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה" דיקא, זה הויתה, מהותה של מצרים, ושורש מצרים היא שורש הד' גלויות שגלו ישראל, השורש מצרים, ולאחר מכן, בבל, מדי ופרס, יון ואדום, וא"כ במצרים מתגלה שורש הד' דקלקול שהופך להיות מציאות של גלות.

הדלות שבד' והפיזור שבד' וההקבלה ביניהם

ועכשיו להבין את העומק, בהקבלה למה שהוזכר קודם לכן, הוזכר שהדל"ת כפשוטו, היא דלה ועניה, ד' בני השפחות, שזה מציאות של עבד, הוזכר עכשיו שמהלך הד' הוא הד' גלויות, הפיזור לארבע כנפות הארץ שזה המושג הנקרא גלות ושורשו מצרים, לכאורה, הם שני מהלכים נפרדים, מהלך אחד, עבד, שפחה, שזה הד' של בני השפחות, דלה ועניה שזה עבד, "כל מה שקנה עבד קנה רבו", מהלך שני, פיזור פירוד, "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים", גלות מפוזרת לד' כנפות הארץ והשורש שלה זה מצרים, שהיא שורש כל הגלויות כולם.

אבל בעומק, ברור לכל בר דעת שבמצרים עצמה נמצא הרי שני הדברים בבת אחת, מצרים היא שורש לכל הגלויות כולם, אבל המהות של מצרים זה שהיא "בית עבדים" - "מבית עבדים פדיתנו", שעבד לא יוצא משם לעולם, והרי שכל מציאות גלות מצרים מלבד מה שהיה גלות מ-ארץ ישראל ל-מצרים, "בשבועים נפש ירדו אבותינו מצרימה", שורש הגלות המהותית של מצרים, לא רק בערך של מקום אלא בגדר של מהות, זה "מבית עבדים פדיתנו", מקום של עבד ש"כל מה שקנה עבד קנה רבו", שזה הרי כל סדר מה שעשה יוסף שהוא קנה את מצרים אותם, את גופם ואת אדמתם ואת בהמתם, כולם נקנו לפרעה למצרים, כולו הופך להיות מציאות של 'בית עבדים', ועל ידי כן הגלות של

מצרים חובקת בתוכה גם את ה'דלה ועניה', וגם את מציאות הפיזור שבדבר, זה עומק נקודת הגלות שמתגלה במעמקי מצרים.

ולפי"ז, מקביל מאד למה שהוזכר קודם לכן, הרי כל מה שנשתלשל הדבר שירדו אבותינו למצרים, הוא נשתלשל מכח יוסף שהיה רואה את השבטים שהם מבזים את בני השפחות, כלומר, לתפיסתו הם הפרידו את הח' ואת הד', שזה ההבדלה בין הבנים, בני האמהות, לבני השפחות, ועי"כ השתלשל ירידת יוסף למצרים שהוא שורש הירידה כולה של כל קומת כנסת ישראל שיוורדים למצרים, מציאות הירידה הזו היא באה באופן שהוא מכח בני השפחות שהיו מבזים אותם שזה הד', שנעשה צורת הירידה בשורש הדבר של בני השפחות, ולכן צורת הירידה שיוורדים למצרים מכח יוסף, "לעבד נמכר יוסף", יוסף נמכר לעבד, זה צורת ירידתו למצרים, העבדות לא התחילה במצרים רק שהיא נהיתה 'בית עבדים', אלא צורת הירידה מעיקרא היתה ע"י "וימכרוהו", שני המכירות שהיו, לאורחת ישמעאלים ולמדינים וכו', נעשה מציאות של ירידת יוסף באופן של עבד, כי המהות של הירידה למצרים, זה הדל"ת שיוורדת למצרים באופן של דלה ועניה של מציאות של עבד, כאן מונח עומק ירידת בני ישראל למצרים מכחו של יוסף במדרגת הבנים, בני השפחות דוקא, כמו שנתבאר.

ועל ידי כן, כאשר הם מורידים את יוסף למצרים, נעשה הפירוד המוחלט בין מדרגת הח' למדרגת הד', יש בהם אופן גמור של מציאות של פירוד כמו שנתבאר.

התיקון של ה"מות יפריד" שבקבורה

ולפי"ז, להבין ברור, מצד מהלכי התיקון, קודם החטא, היה צריך להיות ב'זכר ונקבה' יחוד גמור או מעין יחוד גמור, אבל כאשר נעשה מציאות החטא כמו שהוזכר, הופרד, זכר ונקבה קיימים כשלעצמם, אדם הראשון פירש מאשתו ק"ל שנה, כמו שאומרת הגמ' בעירובין, איפה הם חוזרים ומצטרפים, חוזרים להיות אחד, כאשר נעשה מציאות של מיתה, מתגלה במהלך הפשוט, "כי המות יפריד ביני ובינך" כמו שנאמר ברות וחמותה נעמי.

אבל מצד נקודת התיקון שנמצא במות, "ממכה עצמה מתקן רטיה", להבין עמוק - הרי קוברים משפחה ומשפחה, ויתר על כן שורש הקבורה הוא זכר ונקבה, והדוגמא הבהירה זה מערת המכפלה, אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה, וראשו של עשו שבמערה, כלומר, כל מהות מערת המכפלה, היא נקראת מכפלה כי היא כפולה בקומות, כפולה בזוגות, כשתי הדעות בזה, ושניהם אמת כדברי רבותינו כידוע, והגדרת הדבר הוא, מונח במערת המכפלה התפיסה שהזכר והנקבה הופכים להיות שמה אחד. - זהו עומק התיקון של מדרגת מערת המכפלה. - ובכללות זה הסוגיא שקוברים אדם אצל בני משפחתו, אבל בפרטות, בשורש של הדבר, ה'בני משפחתו' שורשו באיש ואשה, אדם הראשון וחווה, אדם הראשון פירש מאשתו ק"ל שנה ונעשה מציאות של פירוד, אבל בקבורה חוזר הדבר ומתאחד, הזכר והנקבה חוזרים ומתאחדים, וכמו שהוזכר הרי, לעיל, אח ראשי תיבות אדם חוה, נעשה איחוי, חיבור, במדרגת מערת המכפלה, חוזרים ומתאחים, חוזרים ומתחברים יחד אהדדי, זה עומק מדרגת המערה.

איחוי אברהם ושרה שמכח מערת המכפלה- תיקון הח' שבאחד

וברור הדבר הרי, את המערה קנה אברהם מאת בני חת - חיי"ת, כלומר, מה שהתקלקל האות חיי"ת והפך להיות חטא מצד מהלכי הקלקול, כאשר חוזר ונתקן האופן של העבדות, "ממכה עצמה מתקן רטיה", מה"ביום אכלך ממנו מות תמות", "עפר אתה ואל עפר תשוב", שהוא עומק נקודת הקלקול, אבל כשמתגלה קומת כנסת ישראל באברהם, שמתחיל את התיקון בקומת כנסת ישראל, מצטרף אברהם לשרה, מתאחדים יחד אהדדי, נתקן מציאות החטא.

ובעומק יותר, מעיקרא אברהם ושרה עקרים היו, טומטומין היו, "אין לה ולד", "אפי' בית ולד אין לה", כמו שדורשים חז"ל, היה להם גדר של עקרות, "מפני מה היו אמותינו עקרות" כמו שאומרים חז"ל "הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים", מה ה"תפילתן" שהקב"ה מתאוה, שהעקר על ידי תפילתו הוא בוקע את הרקיע, זה עקר - רקיע, הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים, וביחוד כאן אצל אברהם ושרה שהם השורש של העקרים, של קומת כנסת ישראל, אז עד שהם יבקעו את הז' רקיעים והעולם, שזה הח', מכח כך נעשה המציאות שאברהם ושרה מולידים, הם באים לתקן

את כח הח'. - לכן יצחק שהוא בבחינת יצק-ח', הוא בא לתקן את אותו מציאות של ח', ואיך הוא מתקן את מציאות הח', בפנים אחד לעניינא דידן השתא, ע"י שהתפילה בוקעת את הרקיעים, זה העקרים שהופך להיות רקיעים, דיקא מכח כך נעשה צירוף של 'הפעם', "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי וגו' והיו לבשר אחד", מכח הולד, אברהם ושרה מתחברים אהדדי, מעין אדם וחווה, שמתגלה בהם האיחוי - "אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך", הפך להיות מציאות של "אחותי את", כלומר הם מתאחים יחד אהדדי, "היא מחברתך ואשת חיקך", אז במדרגה של "אחותי את" נעשה הצירוף ביניהם, ה"אחותי" הוא תיקון של ה-אדם וחווה, שזה נעשה באברהם ושרה כמו שנתבאר, הן מכח בקיעת הרקיעים ע"י שעקרים היו, והן במקום המיתה, במקום הקבורה, שאברהם קנה את השדה מאת בני חת דייקא, כמו שנתבאר שבוה הוא תיקון את הח', ע"י כן נעשה תיקון של העליה של הדבר, במקום קבורתם של אדם וחווה, נעשה תיקון של אברהם ושרה שנקברים יחד אהדדי.

ועל ידי כן, כמו שאומרת הגמ' בבבא בתרא, במעשה דרבי בנאה דהוה מציין מערתא, שכאשר הגיע למערת המכפלה שהוא ראה אותם ש"גני ברישיה" - "לאו אורח ארעא", בלי להיכנס לכל עומק הסוגיא, אבל לעניינא דידן השתא, הוא ראה אותם במהלכי חיבור, איך הם עדיין עומדים ומחברים אהדדי, זה העומק שמונח במערת המכפלה בתיקון של אברהם ושרה, מה שכפשוטו "המות יפריד ביני ובינך", ואם נקברים בני זוג אז הם נקברים זה ליד זה וזה צד מסויים של חיבור, אבל במדרגת מערת המכפלה ששם אינם מתים אלא כולם חיים - שבפרטות זה נאמר על יעקב אבינו, "יעקב אבינו לא מת", אבל בכללות יותר אברהם ושרה שמתגלה בהם "גני ברישיה", "משי ידיה", כל סדר דברי הגמ' באליהו וכו', כלומר, מונח שמה מקום של חיים, מונח שמה חיבור של שרה יחד עם אברהם, מונח שמה האופן שהמקום הזה של בני חת, הוא משאיר את המדרגה הזו של האיחוי, של החיבור, של הצירוף שלהם אהדדי, ומקום הקבורה גופא הוא במדרגת 'בני חת', כאן מונח האופן של התיקון של הח' כמו שנתבאר.

תיקון הד' שב' אחד' שמנח ה' ארבע מאות שקל כסף

ויתר על כן, ברור לכל בר דעת, אברהם הרי קנה מעפרון את השדה ב"ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר", כלומר, הוא לא תיקן רק את מדרגת הח', אלא הוא תיקן גם את מדרגת הד', זה "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר", בפסולת כידוע, זה "ארבע מאות איש עמו" של עשו, והגלות של מצרים של ה"ארבע מאות" שהוזכר, ה"ארבע מאות על ארבע מאות פרסה" וה"ארבע מאות שנה", אבל בפרטות מה שהוא קונה את השדה ב'ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר', כלומר, הקנין שבו הוא קונה את הדבר הוא באופן שהוא מתקן את הח', והוא מתקן את הד' ב"ארבע מאות שקל כסף" כשהוא קונה, ועל ידי כן חוזר ומתגלה "יעזוב את אביו ואת אמו ודבק באשתו", מתגלה האופן הזה שהוא האופן השלם של הדבר, במקום קבורתם של אברהם ושרה שמצטרפים יחד אהדדי, הם הופכים להיות מציאות של אחד, מציאות של צירוף.

תמיד שנאמר "יעזוב את אביו ואת אמו ודבק באשתו" אז יש היבדלות מאביו ואמו, ואצל אברהם זה היה בדוקא, כמו שנאמר הרי "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך", אבל הרי, בשעה שהוא הובא לידי קבורה, שם נאמר "ואתה תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה", כמו שאומר רש"י מיסוד דברי חז"ל, בישרו שיעשה תרח תשובה, כלומר, תרח שהוא בא לתקן את הת' [-ארבע מאות] שזה אותיות תרח ת' ור"ח שזה בגימטריא יצחק, הוא בא לתקן את אותו מדרגה של ארבע מאות, "תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה", אז מתגלה שהחיבור נעשה, לא רק בין אברהם לשרה, שהוא בבחינת הח' - "בני חת" והד' - "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר", אלא מצטרף גם ה'אביו', מקום החיבור שזה הא' שמשם מגיע מקום הא' שבאחד, נעשה צירוף שלם, מה שנאמר "ואמנה אחותי בת אבי ולא בת אמי", כלומר, מכח הא' של האב והאם - שבשורש זה אחד, אלא ששם זה "בת אמי ולא בת אבי", אבל מתגלה הצירוף של הא' של האחד, זה מקום קבורתו של אברהם אבינו שחוזר ומתאחד מצד אותו נקודת הדבר.

הגדרת 'מפוזר' והגדרת 'מפורד' בנפילה מה'אחד'

ולפי"ז, להבין עמוק, נאמר בקרא "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים", נאמר כאן "מפוזר ומפורד", 'מפוזר' זה פיזור, אבל הפיזור הוא עדיין לא מציאות של היבדלות גמורה, והדוגמא הבהירה לזה הוא בגמ' בתחילת אלו מציאות, "אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז, מצא פירות מפוזרין הרי אלו שלו", אומרת הגמ' שמפוזרין, במאי עסקינן, במכנשתא דבי דרי, קב בארבע אמות, זה נקרא פירות מפוזרין - יש "בציר מהכי", ויותר מקב בארבע אמות, 'מפוזרין' כלומר, זה מפוזר במקום בשיעור מסויים, זה שיעור פיזור.

יותר מארבע אמות זה כבר מעבר להגדרת הפיזור, זה כבר 'מפורד', בתוך ארבע אמות זה מפוזר. פחות מארבע אמות זה כבר מאוחד. זה ההגדרה של מפוזר, הוא מפוזר בתוך אותם ד' אמות, דיקא, שמכנשתא דבי דרי זה קב בארבע אמות, דיקא 'ארבע אמות', כמתבאר. אבל, הגדרת מפוזר הוא שנעשה מציאות של פיזור, באופן שהדבר נתפזר לגמרי, כאן נעשה עומק נקודת הקלקול של ה'אחד', "ישנו עם אחד, מפוזר ומפורד" כלומר, היפך מציאות ה'אחד' נעשה מציאות של 'מפוזר ומפורד', זה שורש גזירתו של המן הרשע, כלומר, הוא יונק מהנפילה של ה'אחד'.

אבל מצד נקודת התיקון, "גדולה הסרת טבעת יתר ממ"ח נביאים ומ"ז נביאות שעמדו להם לישראל", כמו שאומרת הגמ' במגילה כידוע, שעל ידי המעשה של המן נעשה "לך כנוס את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", כלומר, ברור הדבר מה שהוא אמר "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד", הוא הדגיש את ה'מפוזר ומפורד', אבל מכח גזירתו, נעשה המציאות של ה'אחד', אז בפשטות, היה גזירה, ועל ידי כן נעשה המציאות של ה'אחד', "מעמיד עליהם מלך קשה כהמן ומיד עושים תשובה ונגאליים", אבל היה יכול להיות גם בעוד אופנים.

גילוי ה"ממכה עצמה מתקן נקיה" שבגזירת המן

אבל בעומק יותר, הגזירה היתה "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", להבין עמוק - הגזירה היתה להמית, כל מות מציאותו הוא 'כי המות יפריד', הוא מציאות של פירוד. אבל "ממכה עצמה מתקן רטיה", מהמות עצמו התגלה מציאות של אחדות, מה"להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים", ה'להשמיד להרוג ולאבד' זה מציאות של מות, אבל "מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד ושלם לבו". - זה הרי, י"ג אדר, תענית אסתר, שהוא גימטריא אחד, יום אסיפה לכל, הוא הופך להיות מציאות שהמות עצמו מגלה את מציאות האחדות, ה'מפוזר ומפורד' בבחינת 'המות יפריד', דיקא מכח המות עצמו, "ממכה עצמה מתקן רטיה" שהמות עצמו הופך להיות נקודת התרופה, נקודת התיקון,

כשהזכרנו את זה בכללות ממש במערת המכפלה, באברהם ושרה שהוגדר שיש שם חיבור מכח מציאות המות, שם נאמר "וישקול אברהם לעפרון" - חז"ל אומרים הרי, ש"הקדים שקליהם לשקליו" שזה מחצית השקל של פרשת כי תשא, אבל בעומק, מאיפה השורש של השקלים האלה, מ"וישקול אברהם לעפרון את הכסף וגו' ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר", זה השורש של השקילה שהיא שורש ה"הקדים שקליהם לשקליו" של המן הרשע, ועל ידי כן נתגלה המציאות שנקודת המות הופכת להיות חיים, "ותקם השדה והמערה אשר בתוכה", וכמו שאומרים חז"ל - "תקומה היתה לה" שיצאה מיד עפרון ונכנסה לידו של אברהם אבינו, כי מונח כאן האופן של התקומה של התחיית המתים שמתגלה משורש מערת המכפלה, מכח כך נעשה ההארה שהמות הופך להיות בחינת זריעה של "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו", וכמו שאומרת הגמ' על תחיית המתים שהיא ק"ו מחטה שמתים קמים בלבושיהם, שהקבורה היא אופן של זריעה, שהיא האופן של תחילת הדבר, נקודת שורש מציאות הצמיחה, כאן מונח עומק נקודת הדבר, שהגזירה הופכת להיות שורש למציאות החיים, זה ה"ישנו עם אחד מפוזר ומפורד". וכאשר נעשה מציאות הגזירה, שנגזר מציאות המות, וממציאות המות דיקא, צמח אופן התשועה, האופן של התשועה שצמחה, היא צמחה באופן של 'אחד', זה גופא נקודת ההצלה, שנעשה העומק של נקודת החיבור.

חזר ונתקן מציאות הח' ומציאות הד', הם חוזרים, מצטרפים ומתאחדים כמו שהוזכר, שזה גדר תענית אסתר, היום ה- י"ג שהוא "יום קהילה לכל" שחוזרים ומצטרפים יחד כולם אהדדי, כאן מונח עומק נקודת התיקון שמתגלה במדרגת מציאות ימי הפורים האלו.

'עד דלא ידע' - תיקון החיסרון של ח', מתנות לאביונים - תיקון הדלות של הד'

ובלשון תמציתית וקצרה, איפה הח' והד' שמתגלה בפורים של עומק נקודת האחד, הח' הוא מציאות של חסרון, וכל החסרון הוא במקום הדעת, "דא קנית מה חסרת, דא לא קנית מה קנית", ה'דא קנית מה חסרת', כלומר, בדעת, בו מתגלה שורש נקודת החסרון. כאשר נאמר "חייב איניש לבסומי עד דלא ידע", הוא בא להפקיע את מקום החסרון, את מקום הח' של החסרון, ויתר על כן הדל"ת שהיא דלה ועניה, מצד הפיזור שבד' כמו שהוזכר זהו ה"והיו לבשר אחד" - הזיווג, אבל מצד ה'דלה ועניה', זה מצות 'מתנות לאביונים' שיש בימי הפורים, בימי הפורים שנצטוונו במצות מתנות לאביונים, "משלוח מנות איש לרעהו" - מאחד, מצרף, "ומתנות לאביונים" - כאשר נותנים מתנות לאביונים, הגדרת הדבר הוא שמפקיעים את ה"לית ליה מגרמיה כלום", שזה הרי, 'אביון' מלשון תאב לכל, שהוא יותר מגדר של עני כידוע לדינא, ועל ידי שנותנים לו ממון אז מפקיעים את המושג של ה"לית ליה מגרמיה כלום", שמתגלה בימי הפורים שיש חיוב לתת לכל אביון את כדי צרכו, כלומר, מעמקי ימי הפורים שחוזרים ומגלים את מדרגת ה'אחד', והם חוזרים ומאירים את ה"ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", ע"י הדין ש"חייב אדם לקרוא את המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום שנאמר יומם אקרא ולא תענה ולילה ולא דומיה לי", השורש שחייבים לקרוא את המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום הוא משום שמאירים בו את ה"ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", זה עומק נקודת הדבר שמתגלה בימי הפורים, בימי הפורים נאמר "דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו", מתגלה המהלך של החיבור של ה"זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם", "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", נקודת החיבור שה"בשר אחד" מתגלה מכח 'זרעו' [כמו שמפרש רש"י שם "והיו לבשר אחד" מכח הולד] זהו ה"דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו" דיקא, מכח הזרע מתגלה ה'בשר אחד' שחוזרים ומצטרפים יחד אהדדי.

זה מה שמונח במעמקי ימי הפורים לחזור ולגלות את מציאות ה'אחד', את מציאות ה"ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" - חזרה למציאות ה'אחד', לאחות ולחבר את מדרגת הח' יחד עם מדרגת הד', לגלות את הדבר, שהיפך ה-חד, שכאשר הוא בקלקול הוא הופך להיות דח מלשון 'נידח', בימי הפורים מתגלה "לבל ידח ממנו נידח", מתגלה שהכל חוזר ומצטרף בחזרה לתוך מעמקי מציאות ה'אחד'. "וימי הפורים לא יעבר מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם", מונח בהם השורש של "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל, וכן מקובץ שאלות ותשובות
לפי סדר הפרשיות, יש לשלוח בקשה לכתובת: bilvavi231@gmail.com
לקבלת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529
לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:
טלפון 052-763-8588 פקס 03-548-05294
ת.ד. 16452 ירושלים 9116302 bilvavi231@gmail.com

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל 718.521.5231073.295.1245 USA